

Kiến Thủ Bất Kiến Vĩ

Lê Huy Trứ

Câu chuyện thiền sau đây trong Thế Giới Nhất Hoa của Thiền Sư Sùng Sơn. Thật là tình cờ nhân duyên, tương tự với công án Không Voi Không Đầy, mà tôi vừa đọc được. Sau khi phóng tác từ 101 chuyện thiền Nhật Bản (101 Zen Stories,) câu chuyện tách trà, Nan-in, (*A Cup of Tea, Nan-in.*)

Thì ra, cái trí tuệ đó tự nó có sẵn đâu đó trong hư không từ vô lượng kiếp. Không ai độc quyền nghĩ ra, hay tạo ra vạn vật. Nhân sinh chỉ tái khám phá, lấy xuống trần gian từ nguồn thư viện vũ trụ A lại Da Thức. Rồi thì khoa học phát triển, và ứng dụng vạn vật từ trong hoàn cảnh, và trong nhân duyên thích hợp, để tải Đạo Giác Ngộ.

Một buổi sáng, Thiền Sư Điền Cương đến viếng thăm Thiền Sư Huệ Phong tại chùa Ma Cốc.

Điền Cương nói rằng:

- Tôi không thích chữ Vô của Triệu Châu. Tôi chỉ thích nửa chữ Vô. Vậy Ngài cho tôi nửa chữ Vô.

Huệ Phong: Vô.

Điền Cương bảo: Đó không phải nửa chữ Vô.

Huệ Phong nói: Thế thì cái gì là nửa chữ Vô?

Điền Cương: Vô.

Huệ Phong cười lớn nói: Ngài rất thông minh.

(Thế Giới Nhất Hoa, 225. Nửa chữ VÔ, Vô Vô Vô)

Hình như nửa chữ Vô, tượng hình, và tượng thanh của VÔ, là VI (V phát âm trong tiếng Mỹ?)

Tôi có nhiều thắc mắc dưới đây:

- Nếu Thiền Sư Điền Cương ‘không thích’ chữ Vô của Triệu Châu thì ngài ‘có thích’ cái ngài ‘không thích’ đó không?

- Và nếu Thiền Sư Điền Cương chỉ ‘thích’ xin xỏ nửa chữ Vô. Thay vì, tự mình tìm kiếm nửa không Vô, thì ngài ‘có không thích’ cái nửa tự lực đó, mà chỉ ‘thích’ cầu xin vào cái

tha lực không?

- Hơn nữa, Vô một nửa rồi, cũng như chưa có Vô. Chưa Vô, cũng như không có cái nửa Vô, nửa không Vô. Ngoài cái Vô một nửa này rồi, và chưa Vô hết nửa kia. Thì khi muốn Vô nữa, cũng không thể có cái Vô nửa chừng, mà một là ‘Đô’ hết, hay là hết ‘Đô.’

- Vậy thì, có còn nửa Vô nữa không, hay không còn nửa không Vô nữa, hay Có Đô nữa không hay không Đô nữa?

- Cũng vô như vậy nữa, Thiền Sư Điền Cương muốn nửa chữ VÔ nào? ‘V’ hay ‘Ô?’

- Mà chữ Vô của Triệu Châu mà Điền Cương không thích đó. Nó không còn ở với Triệu Châu trong quá khứ. Nó không còn ở trong hiện tại. Trong lúc đó cái Vô đó của các ngài, cũng không ở trong vị lai lẫn trong thời hiện tại, ngay bây giờ nữa.

- Vậy thì Điền Cương không thích chữ Vô nào?

- Và chúng ta nên ‘Đô’ ‘Ngã’ nào, hay ‘De’ ‘Ngã’ nào?

- Hình như, nửa chữ Vô mà Điền Cương thích đó. Nó cuộn tròn ở trong quá khứ, hiện tại lẫn vị lai. Vậy thì, làm thế nào để chia đôi bất nhị (non-dualism?) Làm thế nào để thống nhất nhị nguyên (dualism?) Chia đôi bất nhị bởi Không? Hợp nhất nhị nguyên bởi Vô?

-

